

ОПЕК+қатысушыларының күш-жігерін үйлестіру тиімділігін арттырады деп болжайды. ОПЕК + - ке қатысатын елдердің мүдделеріндегі айырмашылықтар келісімнің нақты мерзіміне қатысты белгісіздікті күшейтеді, дегенмен олар ресми түрде анықталған [3]

Осылайша, мұнай нарығы олигополистік болып табылады, осыған байланысты ОПЕК-ке мүше елдер, сондай-ақ ОПЕК+шартына қосылған нарықтың басқа да мүдделі қатысушылары шеңберінде әрекет ететін мұнай өндіруге арналған квоталар туралы уағдаластықтар тетігі мұнай нарығын реттеуде маңызды рөл атқарады.

Әдебиеттер

1. Адаптация рынка нефти. Энергетический бюллетень декабрь 2020 // https://ac.gov.ru/uploads/2-Publications/energo/energo_dec_2020.pdf
2. Годовой отчет НК АО «Казмунайгаз» // https://www.kmg.kz/uploads/reports/KMG_AR19_RU.pdf
3. Экономика Казахстана—риски рецессии в 2020 году и перспективы выхода из нее // www.acra-ratings.ru/research/1997

Талғат Б.Ж., 1 курс (академик Е.А.Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші - Ә.Ғ.К., доцент Сабыржан А.

ЦИФРЛЫҚ ЭКОНОМИКАНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНДАҒЫ АҚПАРАТТЫҚ-КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ РӨЛІ

Постиндустриалды қоғамға көшу ақпараттық-коммуникациялық технологияларға білімге негізделген цифрлық экономиканы дамытудың негізгі құрамдас бөлігі болуға мүмкіндік берді. Жоғары технологиялық инновациялық өнімнің техникалық және экономикалық сипаттамаларының серпінді өсуі өнімнің есептеу қуаты мен зияткерлік әлеуетін едәуір арттыруға, ескірген стандарттар мен ақпараттық-коммуникациялық жүйелер мен желілердің технологиялық платформаларының тез өзгеруіне ықпал етеді [1]. Бұл ретте аса жоғары жылдамдықты желілердің, мобильді құрылғылар мен ақпараттық жүйелердің жұмыс істеуі мультимедиялық контенттің сапасын және халыққа көрсетілетін қызметтердің кең ауқымын арттыруға бағытталған.

Қазіргі уақытта өндірілетін өнімнің, көрсетілетін қызметтердің жаңа түрлерінің өмірлік циклінің барлық сатыларын басқаруды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін жаһандық инновациялық желілер ерекше рөлге ие болуда. Жоғары технологиялық өнімдер мен қызметтердің жаңа және модификацияланған түрлеріне сұранысты жандандыру ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың жедел дамуымен де, олардың тез моральдық қартаюымен де байланысты, нәтижесінде өмірлік циклдің төмендеуіне және кейбір технологиялардың басқалармен алмастырылуына әкеледі. Бұлты технологиялардың таралуы, деректер көлемінің экспоненциалды өсуі, есептеу жүйелерін ұйымдастырудың архитектурасы мен тәсілдерінің айтарлықтай өзгеруі, біздің ойымызша, көптеген салалардағы бизнес-модель мен инфрақұрылымдық шешімдердің өзгеруіне, кәсіпорынның даму стратегиясын және тұтастай алғанда цифрлық экономиканы әзірлеу процесінде серпінді инновациялардың пайда болуына әкеледі [2].

Цифрлық экономиканың қалыптасуындағы ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың ерекше рөлі Қазақстан экономикасының алдында тұрған жаһандық сын-қатерлерге байланысты:

- ұлттық экономиканың технологиялық құрылымының өзгеруі жағдайында ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) нарықтарының түбегейлі жаңа трансформациясы (нанотехнология, гендік инженерия, NBIC-нано-био -, ақпараттық және танымдық технологиялардың конвергенциясы);
- жаңа композиттік материалдарды жасау, фотоника және оптоинформатиканы, робототехниканы және жасанды интеллекті, "интернет-заттарды" дамыту»;
- "Интернет" желісіндегі ақпаратқа бақылауды күшейту»;
- киберқылмыстың өсуі және жеке адамның Ақпараттық, экономикалық қауіпсіздігі мен жеке басының бостандығына қойылатын талаптар арасындағы алшақтықтың артуы;
- фрилансерлердің санын көбейту;
- Ақпараттық технологиялар нарықтарының өзгеруі және жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологияларды игеру артта қалған жағдайда халық шаруашылығының құрылымдық компоненттерін цифрландырудың баяулауы.

Осыған байланысты қазіргі уақытта ақпараттық-коммуникациялық технологияларды перспективалы дамытудың әлеуетті мүмкіндіктері: цифрлық экономиканы дамытудың негізгі факторларының бірі болып табылатын білім экономикасына көшу; ақпараттық-коммуникациялық технологияларды құру орталықтарын және өнімнің көрсетілетін қызметтердің жаңа түрлерін елдің шығыс және оңтүстік өңірлеріне көшіру; халыққа арналған электрондық мемлекеттік және әлеуметтік маңызы бар көрсетілетін қызметтерді әзірлеу негізінде елеулі түрде өсіп келе жатқанын атап өткен жөн.; инновациялық шаруашылық жүргізуші субъектілердің университеттермен, фаблабомдармен, технопарктермен, бизнес-инкубаторлармен ынтымақтастығы, соның арқасында өнімнің көрсетілетін қызметтердің түбегейлі жаңа түрлерінің пайда болуы; электрондық кәсіпкерлікті дамыту және электрондық транзакциялар үшін жаңа заңнамалық және технологиялық тетіктерді қалыптастыру; ақпараттық технологиялардың инфрақұрылымдық модельдерін әзірлеу кезінде шығындарды оңтайландыру.

Мемлекеттік және муниципалды басқару жүйесінің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз етудегі ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлін күшейтудің ұйымдастырушылық-экономикалық факторы қазіргі уақытта елдегі цифрлық экономиканы дамытудың басым шарттарының бірі болып табылады. Бұл ретте кешенді талдамалық міндеттерді шешу үшін қолданылатын әлеуметтік желілер технологияларын кеңінен пайдаланумен және дамыған бұлтты инфрақұрылыммен үйлестіре отырып, АТ-аутсорсинг нарығын, мобильді құрылғылар мен қосымшаларды дамытуға ерекше рөл бөлу керек. Мұндай жағдайларда бұлтты шешімдер, деректердің үлкен көлемі, Мобильді және әлеуметтік технологиялар өзара дамуды ынталандырады. Сонымен қатар, мобильді құрылғыларды пайдалану деңгейінің өсуіне байланысты әлеуметтік желілердегі пайдаланушылардың белсенділігі артады. Оларда жинақталған мазмұн үлкен деректер технологиялары арқылы ақпаратты талдау және алу үшін маңызды дереккөзге айналады.

Осылайша, желілік инфрақұрылымға жоғары жылдамдықты қол жетімділікті жүзеге асыратын ақпараттық желілерді, жоғары өнімді есептеу платформаларының автоматтандырылған жұмыс істеуінің жаңа модельдері мен процестерін құру, дауысты тану технологияларын, фото, видео және басқа да кескін түрлерін дамыту, кванттық технологияларды дамыту және микро технологияларды құрудың жаңа тәсілдерін қолдану- және нанoeлектроника инфрақұрылымдық және салалық инновацияларды, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар саласында, ұлттық цифрлық экономиканың әлеуметтік маңызы бар және өнеркәсіптік секторларында экономикалық және инновациялық өсуді енгізуге ықпал ететін ұйымдастырушылық-экономикалық және инновациялық шараларға айналады.

Әдебиеттер

1. Аксюттик Е.А., Кроливецкий Э.Н. Инновационное развитие отраслевых составляющих сферы услуг: монография. СПб.: Арт-экспресс, 2014.
2. Кроливецкий Э.Н., Сажнева Л.П. Ускорение развития и механизм повышения эффективности использования информационно-коммуникационных технологий // Конкурентоспособность в глобальном мире: экономика, наука, технологии. 2017. № 11 (ч. 2). С. 212–214.

Шаймерденова Г.К., 2 курс (Е.А.Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.к., доцент Набиев Е.Н.

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯЛЫҚ ҮДЕРІСТЕР ЖҮЙЕСІНДЕ

Қазақстан әлемдік экономикалық процестердің қатысушысы ретінде айтарлықтай маңызды рөл атқарады, өйткені ол ресурстардың негізгі түрлерінің едәуір қорына ие, негізгі трансконтиненталдық сауда-көлік жолдарының қиылысында орналасқан, ішкі тұрақтылығын сақтайды, сондай — ақ қолда бар артықшылықтарды пайдалану тиімділігін арттыру мақсатында көптеген өңірлік және өңіраралық жобаларды дамытудың бастамашысы болып табылады.

Нәтижесінде көптеген маңызды проблемаларға барабар жауап табуға мүмкіндік алған әлемдегі интеграциялық процестерді дамыту тәжірибесі көрсеткендей, қазіргі өзара байланысты әлемде егемендікті ұжымдық жүзеге асыру ұлттық мүдделер мен нақты тәуелсіздікті қамтамасыз етудің ең оңтайлы жолы болып табылады [1].